

**До 100-річчя
утворення
Західно-
Української
Народної
Республіки**

ЗУНР

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІМЕНІ ІВАНА КУРАСА НАН УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ НАРОДОЗНАВСТВА НАН УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ УКРАЇНОЗНАВСТВА ІМЕНІ ІВАНА КРИП'ЯКЕВИЧА НАН УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА НАН УКРАЇНИ

КАНАДСЬКИЙ ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА

1918 - 1923

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

ТОМ

2

З - 0

Рекомендовано до друку Вченою радою Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника 26 лютого 2019 р. (протокол № 2)

Організатор проекту:

Факультет історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Пропоноване енциклопедичне видання вперше в українській та світовій історичній науці презентує читачеві комплексне дослідження одного з найяскравіших феноменів вітчизняної історії – доби Західно-Української Народної Республіки. Енциклопедія є результатом тривалих наукових студій і сучасного творчого осмислення фундаментальних процесів українського державотворення і соборності на початку ХХ століття, узагальнення здобутків вітчизняної та зарубіжної історіографії у вивченні даної проблеми за роки незалежності України. На великому і якісно новому джерельному матеріалі з вітчизняних і зарубіжних архівосховищ і наукових бібліотек, ураховуючи сучасні методологічні підходи й останні досягнення соціогуманітарних наук, автори видання – науковці з Івано-Франківська, Києва, Львова, Чернівців, Тернополя – розглядають передумови революційного чину в Галичині, внутрішню і зовнішню політику ЗУНР, її збройну боротьбу і міжнародне становище, національні, соціально-економічні, культурні, етноконфесійні процеси в краї, партійно-політичну систему ЗУНР, її правову і законотворчу діяльність тощо. Велику увагу приділено повсякденному життю та побутові населення західноукраїнського регіону в 1918–1923 рр., просопографічним аспектам історії ЗУНР, питанням історичної персоналістики і біографістики, відомим і маловідомим історичним постатям борців за українську державність, незалежність і соборність, висвітленню різноманітних тем і сюжетів Енциклопедії за допомогою унікальних фотодокументів та оригінального, автентичного ілюстративного матеріалу.

Енциклопедичне видання пропонується увазі учнів, студентів, аспірантів, докторантів, викладачів вищої і середньої школи, усіх, хто цікавиться історією України ХХ століття.

Рецензенти:

Володимир Баран – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри нової та новітньої історії України Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Геннадій Боряк – доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, заступник директора Інституту історії України НАН України.

Ярослав Калакура – доктор історичних наук, професор кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Костянтин Кондратюк – доктор історичних наук, професор кафедри новітньої історії України Львівського національного університету імені Івана Франка.

Юрій Терещенко – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедрою історії України, країнознавства і туризмознавства Київського національного лінгвістичного університету.

МИКОЛА КУГУТЯК

декан факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, доктор історичних наук, професор (співголова)

МИКОЛА ЛИТВИН

керівник Центру дослідження українсько-польських відносин Інституту українознавства імені Івана Крип'якевича НАН України, доктор історичних наук, професор (співголова)

СТЕПАН ПАВЛЮК

директор Інституту народознавства НАН України, доктор історичних наук, професор, академік НАН України (співголова)

ОЛЕГ РАФАЛЬСЬКИЙ

директор Інституту політичних і етнонаціональних досліджень імені Івана Кураса НАН України, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України (співголова)

ОЛЕКСАНДР РЕСНТ

заступник директора Інституту історії України НАН України, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України (співголова)

ІГОР СОЛЯР

директор Інституту українознавства імені Івана Крип'якевича НАН України, старший науковий співробітник, професор (співголова)

ІГОР ЦЕПЕНДА

ректор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, доктор політичних наук, професор (співголова)

СТЕПАН БАРНА

голова Тернопільської обласної державної адміністрації

МИКОЛА ВІТЕНКО

директор Навчально-наукового центру дослідження історії українського національно-визвольного руху імені Олександра Карпенка Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, кандидат історичних наук, доцент

ОЛЕКСАНДР ГАНУЩИН

голова Львівської обласної ради

ОЛЕГ ГОНЧАРУК

голова Івано-Франківської обласної державної адміністрації

ОЛЕКСАНДР ДОБРЖАНСЬКИЙ

декан факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, доктор історичних наук, професор

ОЛЕГ ЖЕРНОКЛЕЄВ

завідувач кафедри всесвітньої історії факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, доктор історичних наук, професор

ВАСИЛЬ МАРЧУК

завідувач кафедри політичних інститутів та процесів факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, доктор історичних наук, професор

ВІКТОР ОВЧАРУК

голова Тернопільської обласної ради

ОЛЕГ ПАВЛИШИН

кандидат історичних наук, доцент кафедри новітньої історії України імені Михайла Грушевського Львівського національного університету імені Івана Франка

МАЙ ПАНЧУК

завідувач відділу національних меншин Інституту політичних і етнонаціональних досліджень імені Івана Кураса НАН України, доктор історичних наук, професор

ІВАН ПАТРИЛЯК

декан історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор історичних наук, професор

ІГОР РАЙКІВСЬКИЙ

завідувач кафедри історії України факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, доктор історичних наук, професор

ОЛЕГ СИНЮТКА

голова Львівської обласної державної адміністрації

ОЛЕКСАНДР СИЧ

голова Івано-Франківської обласної ради

ВАСИЛЬ ФЕРШТЕЙ

генеральний директор Львівської національної наукової бібліотеки України імені Василя Стефаника НАН України, кандидат педагогічних наук

КАЛИНА
Володимир**КАЛИНА
Володимир**

(18.08.1896–05.11.1965) – педагог, хорунжий УСС, поручник УГА, мемуарист, науковець. Н. у с. Колоколин (нині Рогатин. р-ну Івано-Франк. обл.). Початкову освіту здобув у рідному селі; випускник укр. г-зії м. Станиславів (1914).

З поч. ПСВ вступив до Легіону УСС; в УГА – команд. сотні, ад'ютант і заст. команд. "Куреня смерти УСС".

1924–28 студіював в ун-ті м. Грац (нині Австрія); 1929 захистив докторат з філософії. Працював у м. Львів до 1944.

Емігрував на Захід, далі – до США, проживав у м. Нью-Йорк. Дійсний чл. НТШ, був головою Шкільної ради при УКА. Автор наук. праць у галузі вивчення суспензій та розчинів, зокр. часточок фарб у розчинах. Чл. Амер. асоціації прогресу в науці та Мат. асоціації Америки. Автор розділу "Українсько-польська війна" (Українська Галицька Армія / ред. Д. Микитюк. Вінніпег, 1958), спогадів "Куринь Смерти УСС" (Львів, 1936. 127 с.).

П. і похований у м. Нью-Йорк.

Літ.: Українська Галицька Армія / ред. Д. Микитюк. Т. 1. Вінніпег, 1958. Encyclopedia of Ukraine / ed. by V. Kubijovych. Vol. 2: G–K. Toronto; Buffalo; L., 1988. P. 406.

Богдан Якимович

**КАЛИНОВИЧ
Іван Титович**

(псевд.: Клим Ханко, Демко Лютай; 25.11.1884(1885)–12.11.1927) – бібліограф, перекладач, видавець, громад.-політ. діяч. Н. у м. Львів у сім'ї дрібного підприємця в галузі буд-ва залізнич. колій. Навч. в міськ. початковій шк. та Львів. г-зії (до 1897), Терноп. учител. семінарії (до 1902), Заліщиц. семінарії, яку закінчив 1904. Отримав посаду вчителя в с. Антонові Чортків. пов. на Тернопільщині. З 1906/07 н. р. – управитель однокласної нар. шк. в с. Ворохта на Гуцульщині. Був змушений залишити пед. роботу під тиском шкільної влади через активну громад. позицію: 1902 арештований за агітацію

серед селян під час страйку в Галичині, брав участь у виборчій агітації, співпрацював в укр. т-вах "Просвіта", "Рідна школа" та ін. Опинившись без роботи, заробляв на життя коректурою і співробітництвом в укр. часописах на Буковині ("Буковина", "Промінь").

1907/08 н. р. – вільний слухач філос. ф-ту Львів. ун-ту, паралельно проходив практику при дирекції пошти в м. Львів. 1908 призначений урядовцем на пошти в м. Борислав (нині Львів. обл.), де працював до розпаду Австро-Угорщини. З поч. ПСВ до кін. 1916 виїхав як поштовий працівник до м. Відень, де збирав українознавчі матеріали в б-ках.

На поч. 20 ст. зайнявся літ. і бібліогр. працею. Перші твори з 1902 публікував у ж. для дітей "Дзвінок", газ. "Діло", час. "Учитель" та ін. 1908 ознайомився з діяльністю Міжнар. бібліогр. ін-ту в м. Брюссель (Бельгія), де відвідував 3-місячні бібліогр. курси, здобув знання з теорії і методики бібліографії. З 1910 активно публікувався в укр. пресі Галичини й Буковини як письменник, бібліограф ("Діло", "Записки НТШ", "Неділя", "Руслан", "Громадський Голос", "Укр. слово", "Шляхи", "Буковина" та ін.). 1912 у Львові вийшли 2 збірки його перекладів С. Жеромського з бібліографією письменника і примітками. Організатор вид-ва "Всесвітня б-ка" 1913, де в укр. перекладах друкувалися кращі твори світов. л-ри й науки, праці укр. авторів зі вступ. статтями, коментарями та бібліографією; серед перекладачів були І. Франко, В. Щурат та ін. До 1921 у вид-ві вийшло 12 книг у 19 номерах. З 1917 – чл. Бібліогр. комісії НТШ у Львові (з 1922 – секретар).

Заохотившись ідеями зх.-укр. соціал-демократії, у Бориславі вступив до УСДП Галичини і Буковини. Після повернення з Відня на поч. 1917 підтримував зв'язки з кошем УСС, співпрацював з СВУ. 1918–19 – один з лідерів укр. революц. руху на Дрогобиччині: секретар повітов. ради ЗУНР, нач. пошти, секретар Держ. нафтового секретаріату в Дрогобичі, посол УНРади, делегат від Галичини на Трудовий конгрес України в м. Київ (01.1919). Редагував орган Дрогобич. повітов. управи УНРади –

газ. "Дрогобицький листок" (1918–19), що перебувала під впливом УСДП. На конф. УСДП 28–29.03.1919 у Дрогобичі виголосив доповідь про парт. пресу. Після падіння ЗУНР виїхав до тимчасової столиці УНР – м. Кам'янець-Подільський у серед. 1919 як прихильник політ. курсу С. Петлюри, невдовзі – до Відня, де проживав до 04.1922, активно займався політ. і літ. діяльністю. Брав участь у роботі ЗГ Укр. комуніст. партії на чолі з В. Винниченком та її вид-вах – газ. "Нова доба" і "Б-ці «Нової доби»" (Відень, 20–1921).

Повернувся до Галичини влітку 1922, оселився в м. Золочів, звідки була родом його дружина. Зайнявся активно культурою. та екон. діяльністю в "Рідній школі", "Просвіті", укр. кооперативах та ін. Перейшовши на радянофіл. позиції, став одним з кер. прорад. партії "Сельроб", редагував її друк. орган "Наше слово" (з 1924). Підтримував стосунки з наук. і видавничими установами в УСРР. Друкував літ.-крит. і бібліогр. дослідж. у вид. Галичини – НТШ, "Просвіти" тощо, займався перекладацькою працею, журналістикою (вміщував дописи із Золочівщини в газ. "Діло"). Учасник Міжнар. з'їзду бібліотекарів і книголюбів у м. Прага (06–07.1926), співзасн. Укр. т-ва прихильників книги. Готував до друку "Загальноукр. бібліографію ХХ ст.". Рукописна спадщина К. містить великі картотеки (понад 300 тис. одиниць, не опубліковані) з історії України та укр. л-ри. Особовий архів. фонд К. зберігається в ЛНБ, ЦДІАУЛ, ДАЛО.

П. у м. Львів.

Тв.: Бібліографія українознавства за 1914–1923 рр. // Матеріали до укр. бібліографії. Т. 5. Вип. 1. Історія України. Публ. в укр. мові. Львів, 1924. 59 с.; Важніші жерела до історії Укр. Січових Стрільців: бібліогр. причинок // Стрелецький календар-альманах на рік 1917. Львів, 1917. С. 152–157; Звіт партійної конференції Української соціал-демократичної партії Зах. Обл. УНР, яка відбулася дня 28–29 марта 1919 р. в Станіславові / зладив І. К. Дрогобич, 1919. 15 с.; Огляд "воєнної" укр. бібліографії: за час першого року

світової війни // Укр. слово. Львів, 1915. № 51, 53–59, 61, 65, 72, 76, 80, 81, 83, 111–115; Показчик до укр. соціаліст. і комуніст. л-ри. Відень; К., 1921. 110 с.; Список видань т-ва "Просвіта" у Львові: 1868–1924 рр. Львів, 1926. 48 с.; Що робити по читальнях "Просвіти". Львів, 1926. 29 с.

Літ.: Вальо М. Іван Калинович: життя і діяльність // Записки НТШ. Львів, 2003. Т. ССXLVI: Праці філологічної секції. С. 509–522; Її ж. Журналістика і видавнича діяльність Івана Калиновича // 36. праць Наук.-дослідного центру періодики. Львів, 2003. Вип. 11. С. 780–791; Гуменюк М. Бібліографічна діяльність Івана Калиновича // Жовтень. 1960. № 6. С. 152–157; Його ж. Біля джерел української радянської бібліографії. К., 1991. 151 с.; Дорошенко В. Пам'яті згаслих. Іван Калинович // Бібліологічні вісті. К., 1927. № 4. С. 99–104; Зуляк І. Іван Калинович – бібліограф культурно-просвітнього руху в Західній Україні міжвоєнного періоду // Українська біографістика = Biographistica Ukrainica: зб. наук. праць Ін-ту біографічних досліджень. К., 2012. Вип. 9. С. 187–196; Іван Калинович // Діло. 1927. 16 лист. С. 3; Ільницька Л. Нездійснений видавничий проект Івана Калиновича (до взаємин І. Калиновича з М. Грушевським) // Записки Львівської наук. б-ки ім. В. Стефаника. Львів, 2006. Вип. 14. С. 253–259; Інвентарний опис особистого архіву Івана Калиновича / опрац. Є. Гуменюк та ін. Львів, 1998. 211 с.; Історія укр. бібліотечної справи в іменах (кінець ХІХ ст. – 1941 р.): матеріали до біобібліографічного словника / авт.-уклад. Л. В. Гарбар. К., 2017. С. 190, 191; Калинець І., Куц О. Упорядкування документальних матеріалів особистого фонду І. Калиновича // Архіви України. 1971. № 1. С. 52–58; Королевич Н. Українські бібліографи ХХ століття. К., 1998. С. 91–110; Народній ілюстрований календар т-ва "Просвіта" на звичайний рік 1930. Львів, 1929. С. 186, 187; Райківський І. Українська соціал-демократія на Дрогобиччині міжвоєнного періоду (1918–1939) // Дрогобицький краєзнавчий збірник.

Спец. вип. 3. Дрогобич, 2017. С. 150–170; *Савчак Х.* Зв'язки Івана Калиновича з укр. громадськими організаціями й установами (за матеріалами особистого архіву І. Стефаніка) // Записки Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаніка: зб. наук. праць. Львів, 2011. Вип. 3. С. 490–507; *Смогоржевська І.* Бібліограф української історії // Бібліотечний вісник. 2003. № 1. С. 36–40.

Ігор Райківський

КАЛИТОВСЬКИЙ Ієронім Павлович

(псевд.: Трохим Дріт, Калатало, Малеслав; 01.01.1866–22.12.1926) – адвокат, письменник, громад.-політ. діяч, міськ. комісар ЗУНР. Брат педагога, 1-го дир. Терноп. укр. г-зії Омеляна Калитовського. Батько поетеси і перекладачки Марти Калитовської. Н. у с. Бутини (нині Сокал. р-ну Львів. обл.) в сім'ї священика. Навч. у г-зіях м. Сокаль та Львів. Випускник правн. ф-ту Львів. ун-ту (1895). Д-р права. Адвокат. канд. у канцелярії А. Коса в м. Львів та м. Борщів (нині Терноп. обл.); 1906–08 – адвокат у м. Заліщики (нині Терноп. обл.), 1908–26 – у м. Стрий (нині Львів. обл.). У м. Стрий очолював повітову філію т-ва “Просвіта”, був дир. “Каси залічкової”.

Автор гуморесок (“Декани з гір”), популярних брошур, оповідань про сільс. побут і п'єс (“Гостина св. Миколая”, “Прогулька на Маківку”). Разом з о. О. Нижанківським і Ф. Колесою ініціював вид. “Русько-українських народніх мельодій”. Автор текстів до муз. творів о. О. Нижанківського. Аматор старовини та музейної справи. Зібрав колекцію документів часів рос. окупації. Співзасн. музею “Верховина” в м. Стрий.

Міськ. комісар у Стрию в період ЗУНР. На поч. 1920-х зацікавився могилами УСС на г. Маківка й для постійної опіки над ними заснував Т-во опіки над стрілецькими могилами. Організатор першої масової прогулянки на г. Маківка (1922).

П. і похований у м. Стрий. Ненадрукованими залишилося багато творів

К. (рукописи зберігаються в Ін-ті л-ри НАН України в м. Київ та ЦДІАУЛ), а також щоденник за 1917–19.

Літ.: Гловацький І. Ю., Гловацький І. В. Українські адвокати Східної Галичини (кінець XVIII – 30-ті роки XX ст.). Львів, 2004. С. 84; *Гуцал П., Пиндус Б.* Калитовський Ієронім Павлович // ТЕС. Т. 2. Тернопіль, 2005. С. 17–18.

Олег Павлишин

КАЛИТЧУК

Іван Михайлович

(25.08.1891 – д. і м. с. н.) – інж., старшина УГА. Н. у с. Піддністрияни (нині Жидачів. р-ну Львів. обл.) в сел. родині. Випускник філії АГ м. Львів (1912). Навч. у Львів. політех. шк.

Під час ПСВ мобілізований до австро-угор. армії, закінчив старшин. шк.; воював в артилерії на фронті; іменований четарем. Учасник боїв у м. Львів у 11.1918. З 01.1919 командував відділом польових гармат у 2-му курені УСС. Брав участь у боях із польс. підрозділами біля с. Лапаївка і Семенівка (нині Пустомитів. р-ну Львів. обл.), в ін. боях під м. Львів, у Чортків. офензиві. 1.03.1919 отримав військ. звання поручника. Згодом – команд. саперної сотні 1-го полку 1-ї бригади УСС. Після переходу за р. Збруч служив у залізн. курені. З 02.1920 – в ЧУГА.

Залишився в рад. Україні. Кілька років проживав у м. Умань (нині Черкас. обл.), згодом – у м. Суми, де працював інж. машинобуд. з-ду.

Заарештований співробітниками НКВС 23.02.1937. На підставі сфабрикованого звинувачення 18.03.1938 за суджений військ. трибуналом Харків. військ. округу на 10 р. ВТТ. Подальша доля невідома. Військова колегія Верховного Суду СРСР 18.03.1958 переглянула вирок і зняла звинувачення в шпигунстві й участі в контрреволюц. орг-ції, залишивши дійсним вирок за “проведення антирадянської агітації”. Реабілітований 31.08.1998.

Літ.: Реабілітовані історією. Сумська область. Кн. 1. Суми, 2005. С. 196; Українська Галицька Армія / ред. Д. Микитюк. Т. 1. Вінніпег, 1958. С. 85; Т. 2. Вінніпег, 1960. С. 69, 83, 314; Ювілейна